

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra ... 4 kor.

Nyilattári közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI LAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak pályájában.

TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

ARAD, 1918.

Stauber József.

SZOMBAT, JULIUS 20.

A városok ellenségei

A városok szenvedik meg a közlelmezés irányítóinak minden ügyetlenségét, a városokat azontul az országos közlelmezés tanulatlan mesterei nem is szeretik és kéréseiket nem teljesítik, ha pedig egyet írhettek rajtuk, nagy örömmel megteszik.

A multat ismerjük. A fejadag kisebb a városokban, mint falun. Miért? A városi ember sem tud pecsenyét enni, ellenben falun akad tojás, baromfi, zöldség. Oktalan intézkedés volt az, amely kevesebb ennivalót juttat a városi embernek, mint a falusinak. Avagy a városban élő ipari munkás erejének fenntartására kevesebb élelem kell, mint a mezőgazdasági munkásnak? A kukoricás kenyérral is a városokat boldogították. Persze, igazságtalanul, mert avval indokolták meg a málés kenyeret, hogy Aradon békében is ilyen ettek. Ama nagy műveltségű férfi, aki ezt így csinálta, megérdemelte volna, hogy jutalmul torkig teletömjék aradi kukoricás kenyérral. Aztán mikor baj volt, mikor Ausztria kinyitákolta tőlünk a nekünk is szükséges lisztet, akkor leszállították a fejadagot, természetesen a városokban.

Általában az ugynevezett „ellátatlan” sors üldözött egy teremtés. Kevesebbet kap, mint az, akinek van gabonája, ezt a keveset rosszabb lisztből kapja, esetleg dohos tengerliszttel keverve, ácsoroghat érte a boltok előtt és amint a nagy férfiak valahol elszámították magukat, rögtön lenyisszantanak a napi kenyérből egy darabot. Az ellátatlan teher a hatóságra, őt kell etetni, vele kell bajlódni, ő képezi az országos közlelmezés anyagát, tehát szinte természetes volna, ha arra törekednének, hogy minél kevesebb legyen az ilyen ellátatlan és minél több ember tudjon magának egész évre lisztet szerezni.

Ennek éppen az ellenkezője történik. A lisztbeszerzést megakadályozzák minden eszközzel, sőt mondhatni, hogy teljesen lehetetlenre teszik. Ha már a Hadi Termény által lehet csak gabonát szerezni, ami megakadályozza a visszaélést, akkor miért kötik ki, hogy csak a városok területén termett gabonából szabad vásárolni? Hiszen a városokban nem terem elég gabona. Nem hát és nem is lesz lisztje a városok lakosságának, de nem is akarják, hogy legyen. A prémium miatt a gazdák sietve felajánlják a gabonát, tehát a városi termésből még kevesebb marad a városiaknak. És hogy teteje is legyen a dolognak, hát az igazolványt a vásárlásra július 10-ikétől kezdve rendelték kiadni, de persze nem adják ki és még a sok nehézség leküzdése után is csak a szeptember hó végéig szükséges lisztet szabad megőrlenni. Továbbra azért nem, nos igen, azért nem, mert hátha elügyetlenkedik megint a dolgot a nagy urak és akkor a fejadag leszállítása nehezen megy.

Ez igazságtalanság, mondja reá az olvasó, pedig nemcsak igazságtalanság, hanem ostobaság és szivtelenség is. Igazságtalanság az-

ért, mert nem egyformán ad kenyeret az ország lakosságának, ostobaság azért, mert nem azt a főszempontot követi, hogy elsősorban a saját fajtánk, legyen ellátva, hanem folyton azon dolgozik, hogy másnak adhasson minél többet, szivtelenség pedig azért, mert a városoknak a drágasággal kezevebben küzdő,

szinte főleg kenyérből táplálkozó szegényebb sorsu népének ad kevesebbet és rosszabb kenyeret. Ez ellen tiltakozni kellene, de annyi hiába, baj, értelmetlen intézkedés van, a sok tiltakozás annyira kárbavész, hogy csak néha kerül össze elég erő valami keserű kifakadásra. A városi lakosság tűr és szenved.

Dániel Gábor becsülete a képviselőházban.

(Ez a fuvardíjról. — Vázsonyiék utóajkoltak. — Végeztek a választójoggal.)

Budapestről jelentik: Sándor Károly elnök féltizenegy órakor nyitotta meg az ülést. Bejelentette, hogy a közigazgatási bizottság a Khuen-Héderváry Károly gróf halálával megüresedett elnöki székbe Sándor Jánost, helyettes elnökké pedig Perényi Zsigmond bárót választotta meg. A Darvai Fülöp halálával megüresedett bíráló bizottsági elnöki tisztségre Kostyál Miklóst választották meg. A bíráló bizottság az Ugron Ákos mandátuma ellen emelt kifogás megvizsgálására Simon Elemért küldte ki. A kiküldött a Ház előtt letette az esküt.

A választójogi javaslat 89-ik szakaszánál (a zászlótilalom)

Platthy György szólalt fel. Helyesli a tiltalmat, mert a zászlókkal sok visszaélést követtek el, viszont kívánatosnak tartja, hogy a régi egyesületi, községi, esetleg történeti ér-

tékű zászlókat, amelyeket ilyen alkalommal használni szoktak, továbbra is használhassák, minthogy azok semmi összeköttetésben sincsenek a jelölttel. Kívánatos, hogy a választással kapcsolatos irodák zászlójelzését is megengedjék, mert e nélkül tulságosan rideg lenne a választás. Ilyen értelemben módosítást ajánl.

Létai Ernő: A szakasz 89. pontja helyett a következő szöveget ajánlja: Zászlókat használni, vagy adni tilos.

Wekerle miniszterelnök: Kéri, hogy a szakaszt, amelyet jól megfontoltak, változatlanul fogadják el. Platthy kívánsága tárgyaltan, mert a hivatalos zászlók használatát a szakasz nem tiltja.

A Ház ezután a szakaszt változatlanul fogadta el.

Tisza István — Dániel Gáborról.

A 90. szakaszánál (fuvardíj)

Platthy György: A választások tisztasága nem engedheti meg a fuvardíjat és minthogy a 90. szakasz a fuvardíjokat bizonyos körülmények között ismét intézménnyé teszi, miután megengedi öt kilométeren túl a fuvardíjat, nem szavazhatja meg a bizottsági szöveget. A következő módosítást ajánlja: Megengedhető a fuvardíj öt kilométeren túl, ha azt nem a jelölt adja.

Vázsonyi Vilmos: Soh sem a jelölt adja!

Muzsa Gyula: Ott van a kortes erre a célra.

Platthy György: Perhorroszkálja és nem szavazza meg a fuvardíjat, de a mi megmenthető, azt menteni akarja. Javasolja, hogy a távolság a legrövidebb kocsiútra értendő.

Markhot Aladár: A második pont szerint fuvardíjat kaphat az is, akit egészségi, vagy erőbeli állapota megakadályoz abban, hogy gyalog menjen a választási helyiséghez. Ez veszedelmes pont, mert sok visszaélésre fog alkalmat adni. Ki állapítja meg, hogy a szavazó milyen erőállapotban volt. Módosítást ajánl, hogy a község előljárósága állapítsa meg, hogy az illető két héttel a választás előtt fekvő beteg volt, vagy hatvan éves elmúlt.

Bródy Ernő: Az egész szakaszt törölni kell, mert ez tág teret ad a választási visszaélésekre és vesztegetésekre.

Bródy Ernő: A fuvardíjak kérdésével foglalkozik. A legközelebbi választáson a hadimil-

lomosok megjelennek automobillal és senki sem veheti velük fel a versenyt.

Richter János: Az ügyvédek megvélnek.

Vázsonyi Vilmos: A papok meggyónatják.

Richter János: Ne csináljanak tréfát a vallásból!

Csizmázia Endre: Az ügyvédi hivatásból se!

Bródy Ernő: Még meg fogjuk érní, hogy a hadimilomosok lesznek a legkeresettebb jelöltek. Törvénybe kell iktatni, hogy a választó fuvardíjat nem követelhet. Módosítást nyújt be, hogy a második bekezdéstől kezdve a szakasz többi része törölnőd.

Haller István a tapasztaltak után ugyan nincsen sok reménye, hogy a módosításokat figyelembe veszik, de fel kell szólalni e szakasznál. Wekerle a bizottságban azt mondta, hogy vagy biztosítani akarjuk a választások tisztaságát, vagy nem és ez esetben a fuvardíjak mellőzésével az ellentétek még szembetűnőbbek lesznek. Ha már ebből a javaslatból sok mindent kidobott a többség, ami haladás volt benne... (Tisza nevet.) Hiába nevet Tisza István gróf, a történelem azt fogja megállapítani, hogy ennek a javaslatnak is ugyanaz lesz a sorsa, mint az 1913-ikének, amely meghalt, mielőtt az életbe áment volna.

Vázsonyi Vilmos: Bővebbet ősszel,

Haller István: Tisza annak idején azt mondta, hogy az 1913-iki javaslat az ő élete műve és büszkesége. Ennek dacára, néhány év

mulva került új javaslat tárgyalásához. A miniszterelnöknek igaza van, el kell törölni a fuvardíjat. A jövőben az fog történni, hogy a mai fuvarárak szerint igen jelentős összeg lesz az, amit a választó a jelöltől igényelhet azért, a miért bejön szavazni. A fuvardíj fenntartása kedvezménye a plutokráciának, mert a fuvardíjak óriási összegeket tesznek ki. Most már csak az van hátra, hogy a hadimilliomosok személyesen hódítsák meg a parlamentet, mert nem kell pártkasszát tömniük, nem kell strohmant beküldeniük, ők maguk jöhetnek be, mert csak ők bírják a fuvardíjat.

Wekerle Sándor miniszterelnök módosítást terjeszt elő, amely szerint a fuvardíjakat csak hatósági személy előtt lehet kifizetni. A kifizetési díjakat a választási bizottságnak el kell számolnia. A kifizetés módját a belügyminiszter fogja rendeletileg szabályozni. A kifizetett díjakról számot kell tenni a választások után a belügyminiszter köteles erről jelentést tenni a Háznak.

Csizmazia Endre a fuvardíjak teljes eltörlését javasolta.

(A politikai hamispenz.)

Tisza István gróf elfogadja a miniszterelnök két módosítását. A vesztegetésnek elenyészően csekély része volt a fuvardíj. Egészen más garanciákról kell gondoskodni. A választó közönség öntudatos politikai meggyőződésének emelésére kell orvoslást találni. Tiltakozik az ellen, hogy amikor a fuvardíjakat fenntartják, akkor ezzel pártpolitikai visszafélésekre gondoltak volna. A fuvardíjra bizonyos mértékben szükség van. A szavazó körök lehetetlen úgy beosztani, hogy a választójog egykorlása egyesekre nézve túlságosan nehézséggel ne járjon. Figyelembe kell venni azt is, hogy a fuvardíj a szegényebb választók miatt van, a kik a választás miatt egy munkanapjukat elvesztik. Nemcsak a pénzbeli vesztegetés a veszedelem, hanem *ártalmas a politikai hamispenz is*, amelyet egyesek a választási agitáció alkalmával hoznak forgalomba.

Létai Ernő közbeszól: Dániel Gábor nem izgató. Ő is gyümölcsöztette mandátumát.

Tisza István: Arra kérem a képviselő urat, aki a tuloldalról Dániel Gábor nevét említette, vagy ismétlje kifejezését olyan helyen és formában, ahol annak a méltatlanul meghurcolt képviselőnek módjában van ellene rágalmazásért feljelentést tenni, vagy pedig mint lovas ember vonja vissza kijelentését. (Nagy zaj a baloldalon.) Soha senki sem állította Dániel Gáborról, hogy ő a mandátumát fruktifikálta volna. (Nagy zaj a baloldalon.)

Elnök rendutasítja Létai Ernő.

Tisza István gróf azzal fejezi be felszólalását, hogy elfogadja a szakaszt a miniszterelnök módosításaival.

Huszár Károly csak azt konstatálja, hogy Dániel Gábor az összeférhetetlenségi bizottság ítélete előtt itt hagyta a parlamentet és ezt a tényt rabulisztikával lediskurálni nem lehet. A fuvardíjak eltörlését kívánja.

Tisza István gróf: Összeférhetetlenség és erkölcstelenség nem szinonim fogalmak. Én adtam a tanácsot Dániel Gábornak, hogy ne várja be az ítéletet, hanem mondjon le mandátumáról. Felszólítom Létait, vonja vissza gyanúsító állításait.

Létai Ernő: Az egyéni becsületet nem lehet a képviselői becsülettől elválasztani. Az tény, hogy Dániel kijárt a hadügyminisztériumban pénzért. Hogy ez a tisztességbe ütközik-e, vagy nem, annak megítélése izlés dolga. Politikailag ez a legtisztességtelenebb valami.

Manőver a borárok leszorítására.

(Spekuláció a termelő érdekel ellen.)

A beavatottak előtt nem újdonság, hogy Magyarország egyes nagy borpiacain hatalmas manőver indult meg a borárok leszorítására. Ez a körülmény is bizonyítja, hogy igazságuk volt azoknak, akik tiltakoztak a bortőzsde felállítására ellen. A bortőzsde létesítése óriási károkat okozott volna, milliók mentek volna yeszendőbe.

Csodálatos, hogy Aradon, ahol magystillu kereskedői élet lüktet, az ismert háttérrel s bizonyos helyekről lanszirozott hírek hitelre találunk. A múlt héten bebizonyosodott, hogy mesterségesen akarják leszorítani a borárok. Akkor ugyanis arról volt szó, hogy a német borértékesítő hivatal nyolcvanezer hektoliter bort vásárol az országban. Most is nagyobb vásárlás készül és érthető a manőver, mert hiszen Németországban ma már husz márka a bor literje és a német offenziva alkalmával nagyobb mennyiségre van szükség. A nagyobb vásárlás előtt tehát ilyen machinációval akarják megoldozni a talajt.

Láttuk, hogy amikor az elmúlt két hétben néhány napig a bor ára esett, megjelent egyszerre Taback Mayer Aradon és azonnal megélénkült az üzlet és nem is nagy vételek mellett tizenegy koronát is adtak alacsony szesztartalmu borokért.

Semmiféle reális indoka sincs annak, hogy a borárok lanyhulásáról vagy eséséről lehetne beszélni. Sőt ellenkezőleg: minden pozitív tény, tehát nem a sötét háttérben spekulálók manővere azt bizonyítja, hogy *a szilárd árak az in-*

dokáltak és hogy a további emelkedés természetes, még pedig a következők miatt:

Először: a spekulánsok és a reális kereskedők is nagyon jól tudják, hogy a tavalyi készletek már fogytán vannak. Egy szolid borkereskedő mondotta az Aradi Közlöny tudósítójának, hogy ugyanazt a négyezer hektoliteres tételt néhány nap alatt 12 ember ajánlotta megvételre. Itt tévedés nem foroghat fenn, mert a maligand-fok, az ár és a feltételek valamennyi ügynöknél hajszálnyira megegyeztek.

Másodszor: lisztharmat lépett fel a Hegyalján és az ország több bortermő vidékén, ami befolyásolja a terméskilátást úgy, hogy az őszszel leszüretelendő termés ára ma már majdnem megközelíti a régi bor árát.

Harmadszor: a rendkívüli szárazság és hőség következtében a szőlő fejlődése elmaradt, úgy, hogy a bor mennyisége ma még ki nem fejezhető százalékban már is csökkent.

Negyedszer: olyanok a munkásviszonyok, hogy a szőlő megművelése oly óriási költségekbe kerül, amelyek abszolút lehetetlenné tesznek minden árkiszámítást. A napszám az egyre fokozódó drágaság következtében egyik napról a másikra 100—200 percenttel emelkedik. A Hegyalján a 36 és 40 koronás napszámok nem tartoznak a ritkaságok közé.

Mindezek a körülmények világosan bizonyítják, hogy a borárok indokolatlan leszorítására mesterséges eszközökkel indítottak manővert, amely azonban bizonyára nem fogja elérni célját és hajótörést fog szenvedni a termelők éberségén.

Tisza István: Egyénileg is.

Létai Ernő: Fenntartom, amit mondtam s abból semmit sem vonok vissza.

Tisza István gróf: *Egy távollevő becsülete van meglurcolva, még pedig méltatlanul és sulyosan.* Ha jónak látta Létai ezt az ügyet felhozni, lássa jónak azt is, hogy az ügy tisztázásáról győződjék meg. Ő sohasem ismert politikai és magánbecsület között különbséget. Dániel nem a hadügyminiszter protezsálása miatt mondott le mandátumáról, hanem egy marhabeszerzési kérdés miatt. *Ez azonban Dániel becsületét nem érinti.* Szolid és reális üzlet volt az. Mindég azt hangoztatta, hogy *munkapárti elvbarátai tartásuk távol magukat minden üzletől, sőt olyan védőügyvédi funkcióktól is, amelyek a háborúval kapcsolatosak.*

Jakabffy Elemér felszólalása után a 90-ik szakaszt a miniszterelnök módosításaival elfogadják. A 91-ik szakaszt változatlanul fogadják el. A 92-ik szakaszról Tisza István gróf a bizottság javaslatát támogatja. Wekerle miniszterelnök felszólalása után az eredeti szakaszt fogadják el. A 93—94-ik szakaszokat változatlanul elfogadják.

(Vázsonyi kivonul.)

A 95-ik szakaszról Vázsonyi Vilmos szólal fel, és sokalja a rendzavarás esetén statuált egy hónapi fogházbüntetést. Csizmazia Endre és Tisza István gróf felszólalása után úgy ezt a szakaszt, valamint a 96-ik szakaszt változatlanul elfogadják. Változatlanul elfogadják a 97—103 szakaszokat.

A 104 és 105-ik szakaszoknál Vázsonyi módosításokat ajánl, de a többség a szakaszokat eredeti szövegezésükben fogadja el. Erre Vázsonyi távozik az üléssteremből és a folyosón kijelenti, hogy *a választójogi vita további fo-*

lyamán sem ő, sem a demokrata képviselők nem jönnek el a parlamentbe.

Elnök az ülést egy órákor félbeszakítja.

Miután Vázsonyi Vilmos és a demokrata-képviselők, akik a vitát vezették, az ülésen nem jelentek meg, a többi szakaszt fél óra alatt változatlanul elfogadták.

A legközelebbi ülés szerdán lesz, amikor már csak délelőtt tárgyal a Ház. Szerdán a választójogi törvényjavaslatot harmadik olvasásban tárgyalják. Majd több miniszteri jelentésre, végül az interpellációkra kerül a sor. Urmánczy Nándor a legutóbbi offenziva ügyében fog interpellálni.

Az ülés végén Huszár Károly kérdést intézett a miniszterelnökhöz a Ház munkarendjéről.

Wekerle Sándor miniszterelnök célszerűnek tartja, hogy a nyári szünet előtt a Ház le tárgyalja a pénzügyminiszter törvényjavaslatait, a Gyöngyös ujjáépítéséről szóló törvényjavaslatot és a katonai ellátásról szóló javaslatot. Ezzel az ülés véget ért.

— Scheidemann nem engedték beszélni. Söllingenből jelentik: A német szociáldemokrata párt vezére Scheideman, a birodalmi gyűlés alelnöke ma választó kerületében egy munkás gyűlésen beszélni akart. A gyűlésen megjelent független szocialisták azonban oly lármát csaptak, hogy a gyűlést fel kellett oszlatni. Mielőtt Scheideman megkezdhetné volna beszédét.

Egy elmozdított vezér Konrádról.

(Frank Liboriusz elítélő kritikája.)

Különös pikáns érdekessége a *Neue Freie Presse* legutóbbi számának a nyugalomba vonult Hötzenendorfi-Konráddal foglalkozó cikke. A volt vezérkari főnök működését méltató és bíráló cikket Fabius, a *Neue Freie Presse* hadikritikusa írta, aki senki más, mint Frank Liborius, a szomorú végű első szerbiai offenzíva vezére. Az ő csapatai vonultak be először Belgrádba, ő jelentette diadalmas hadvezérhez illő göggel uralkodójának, hogy Szerbia a lábai előtt fekszik s mikor a hadiszerecske fegyvereink ellen fordult, őt vonták felelősségre az eseményekért, aminek nyugdíjaztatása volt a következménye. Nem mindennapi élvezet most elolvasnunk, hogy miként gondolkodik ez az elcsapott hadvezér volt főnökéről, aki már szintén a múlté.

— A gyűlölet és elismerés két pártja között lebeg még — írja Fabius — Hötzenendorfi-Konrád hadvezéri karakterképe. Oly nagy még a két véglet közötti távolság, olyannyira a közelmúlté még a váratlan visszalépés eseménye, ennek autentikus előzményei oly kevésbé ismeretesek, hogy a volt vezérkari főnöknek a történelemben szorosan bekapcsolódó személyéről ma még nem adhatunk tiszta képet.

— Először az ő békeidőbeli szereplésével nem akarunk foglalkozni, az ismeretes. Feltétlenül igaz, hogy pompás katonai író, kitűnő taktikai művek szerzője. Az is bizonyos, hogy *nem mindenki ismeri el hadvezéri hírnevét*. Mi csak arra szorítkozunk, hogy azokat a háborús eseményeket világítjuk meg, amelyekkel a neve össze van forrva.

— Szerbia ellen nyolc hadtestünk vonult fel, ugyanennyi vonult az orosz harctérre és ezekhez még népfölkelő alakulatok is járultak. Woysch tábornok vezetése mellett német csapatok is segítettek az északi szárnyon. Ennek az erőelosztásnak az a nézet volt az alapja, hogy az orosz felvonulás több hónapig fog tartani, másrészt pedig az, hogy Szerbiával gyorsan végzünk és a felszabaduló erők az északi frontra mehetnek. Oroszország azonban titokban már hónapokkal előbb elrendelte a mozgósítást úgy, hogy a háború kitörésekor majdnem egész hadseregét Galicia és kelet Poroszország ellen harcra dobhatta. Szerbia letörése is nehezebbnek és hosszadalmasabbnak bizonyult, mintahogy azt hitték. A központi hatalmak katonai hírszolgálatát nem állott a helyzet magaslatán. A beavatottak tudják, vajjon Konrádot lehet-e az osztrák-magyar hadsereg súlyos helyzetéért a kraszniki és komarovi győzelmek ellenére felelőssé tenni-e vagy nem. Vajjon az ő terhére irandók-e ezek a tervezési hibák, az már eldöntött dolog. A gyenge teljesítő képességű vasutakon későn és cseppenként érkeztek a délről elolt csapatok a lengyeli csataterre. Megoszolhatnak a vélemények aziránt, hogy a felvonulási és az operációs tervek felől Konrád által inspirált harcmodor a végsőkig menő offenzíva volt. A későbbi kutatásnak tág tere nyílik majd, hogy a taktikánkat tanulmányozza, különösen pedig *elleneségeink által alkalmazott* tábori erődítmények befolyását mérlegelje.

A lianovna-lapanovi ütközet mutatja legtisztábban Konrád teóriáját, amely szerint a halált két ponton kell elérni. Az egyik lökést Krakótól délre és délkeletre keleti irányban intéztette, a másik délről érte az oroszokat és azt a helyzetet teremtette meg, amelyet Gorlice-napja talált. Agorlicei áttörés ideáját Konrádnak tulajdonítják, de a németek ez ellen tiltakoznak, mert súlyosan esik a serpenyőbe az, hogy Mackensen vezette és hajtotta végre, ami nem kis résszel járult hozzá a sikerhez.

Olaszország elleni 1916 évi offenzívánk szép taktikai sikerekkel járt, azonban nem követte azt a stratégiai eredmény, míg az orosz fronton mulatkozott stratégiai visszahatás majdnem végzetessé vált reánk. Hogy az Arziéro—Aziago szakaszon elért sikereket beteljezzük, csapatainknak lavinaszerűen kellett volna az Etsch-völgyi magaslatokról Olaszországra zudulniok. A meglepetésszerű Brussilow-offenzíva mennyiségileg meggyengült frontot talált. Vajjon megfelelő szerepet szántak-e olasz offenzíváknak az Etsch-völgyi lökésnek és vajjon a kellő tekintettel vol-

tak-e a délnyugati és északkeleti harcterek e lejátszódo események tér- és időbeli határára, a részünkre kedvezőtlenül lezajlott események után nem állíthatjuk egész határozottsággal, mert nem tudjuk, hogy Konrád szerepe meddig terjedt.

Mikor a tábornagy megvált vezérkari főnöki állásától, átvette Tiroiban a parancsnokságot. Karfreit után a nyilvánosság valami nagyot várt tőle, nem kevesebbet, *mint hogy elfogja az olasz hadsereget*. Talán a közönség túlnagy követelést támasztott Konráddal szemben. Nem fogta el az olasz hadsereget, hanem csak olyan helyzetet teremtett, amely állandóan arra csábított bennünket, hogy levonuljunk a hegyekről.

Ajuniusi események még frissen élnek az emlékezetben és ezért nem kell azokat méltatni. Csak

Kettes rablógyilkosság Ujarad határában.

(Ismeretlen áldozatok, ismeretlen tettesek.)

Borzalmas rablógyilkosság tartja izgalomban Arad melletti három község lakosságát. Növeli az izgatottságot az is, hogy még nincsenek pozitív értesülések a gyilkosság lefolyásáról és annak okáról, egyelőre csak közszájon forog a puszta tény, minden felvilágosító kommentár nélkül.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa kint járt ebben az ügyben Ujaradon, ahol a következő erősen hézagos adatokat sikerült megtudnia.

— Ujarad, Németség és Vinga községek határainak találkozásánál levő szőlőkben történt a gyilkosság, amelynek két férfi áldozata van. Az egyik áldozat súlyosan megsebesült, a másik pedig meghalt. Egyelőre még azt sem lehet tudni, hogy a fentebb felsorolt községek melyikének határában történt a gaztett és így még kérdéses, hogy melyik község előjárósága fogja folytatni a nyomozást ebben az ügyben.

Ma reggel egy németségi asszony jelent meg a zujaradi csendőrségen és elmondotta, hogy a község közelében levő szőlők alatt egy súlyosan sebesült és egy halott férfi fekszik. Az asszony előadása szerint, mindkét áldozat fiatalembernek látszik, de a nevéket nem tudta megmondani. A csendőrök a jelentés vétele után azonnal kocsira ültek és a nyomozás megindítása céljából kimen-

nyit kell mondani, hogy Konrádnak ezuttal se mivolt állandó sikere. A várt döntő csapás ezuttal is elmaradt.

Ha a tevékenységét négygáttekintünk, azt látjuk, hogy termékeny fej volt, ami azonban még nem elég ahhoz, hogy életképes gyümölcsöt teremjen. Ez olyan, mint a platói szerelem, amely a legnemesebb érzelmek ellenére sem tud gyümölcsöt hajtani. Az ideák egyedül még nem elégségesek.

Ha végre, hogy Konrád jellemrajzát kikerekítsük, megemlékezünk azokról a hadsereg vezérekről, akik az ő parancsainak voltak kötelesek engedelmessé válni, nem szabad szem elől tévesztetni, hogy ezek időközönként a legnehezebb és majdnem lehetetlen feladatok elé kerültek. Így történt, hogy sok gyümölcsnek kellett a járól lehullania.

Az utókortól várja Konrád az elfogulatlan bírálatot. A jelenkor csak azt mondhatja: kevés szerencséje volt.

tek a helyszínre, de még mindezekig nem tértek onnét vissza.

Mint ilyenkor történni szokott, természetesen különböző kombinációkat lehet hallani a gyilkosság lefolyásáról és arról, hogy kik követhették el a gyilkosságot. Egyesek szerint rablógyilkosság történt, mások verekedést emlegetnek, sőt kalandosabb természetűek alattomos bosszúról sutognak. A gyilkosok kitétele a nyomozás fogja kideríteni. Orosz hadifoglyok, lókupecsek, szökött katonák forognak közszájon mint a jett elkövetői, de természetesen mindez csak találgatás.

Egyelőre csak annyi a puszta tény, hogy ismeretlen tettesek állati kegyetlenséggel megölték két szintén ismeretlen fiatalembert, akik közül az egyik még él, noha sérülései igen súlyosak. De felderítendő még, hogy kik a gyilkosok, kiket akartak eltenni láb alól, milyen eszközökkel követték el a merényletet és mi volt mindennek az indító oka.

A gyilkosságról még ma reggel telefonjelentés érkezett az aradi kir. ügyészséghez, ahol azonban azt a választ adták, hogy nem az aradi, hanem a temesvári kir. ügyészség illetékes a szükséges teendők ellátásában.

Halálra gának lemaradott fiu.

(Véres szorosozótlanságot okozott a gőzvasut.)

Ma este tíz óra tíz perckor a vasúti állomás felé haladó kettes számú közúti vasúti gőzmozdony *halálra gázolt* a Karolina-utcai megállótól innen, a Menráth és társa utóda sarkó raktára előtt egy ismeretlen nevű 15-16 évesnek látszó iparos tanuló. A véres eseménynek alig volt egy-két szemtanúja, mert az utca abban az időben már néptelen volt és a Kossuth-parkban üdülő közönség észre sem vette a halálos balesetet. Sőt a vonaton ülők közül is csak egy szemtanú jelentkezett a rendőrségen, egy fiatal munkás, aki a mozdony mögötti kupé elülső perronján állt.

A tanúk előadása szerint a szerencsétlen áldozat az említett sarkóraktárral szemben a Kossuth-parkból bukkant elő és a város felől jövő gőzvasut előtt át akart futni a síneken, hogy a Boros Béni-téri járdára jusson. A mozdonyt Pál Lajos vezette. Berta Károly fűtötte. A vonat közeledésén lévén a megállóhelyhez, mérsékelt sebességgel haladt. A vezető állítása szerint már a gépet le is fékezte, amikor a park felől előtte termett fiút megpillantotta, a mikor az a sínre lépett és keresztbe azon átfutott.

— Vigyázz, vigyázz — kiáltotta a mozdonyvezető.

A kiáltás és figyelmeztetés mit sem használt, a fiu már a halálra volt. Átfutott ugyan a sínen, azonban annyi ideje már nem lehetett, hogy kijusson a kocsitra, mert a mint a Boros Béni-téri járda felőli sínhez ért, a mozdony

meglőkte, a földre vágódott és a kerekek elé került. Azaz hogy a kerekek előtti lévő, felemelhető bádoghól készült ellenzőho ütődhetett a sajnálatra méltó fiu és automatikusan fel-emelte azt és így jutott feje érintkezésbe a mozdony első jobb kerekével, amely maga előtt tolta és a fejet beszakította, úgy, hogy agyveleje kilocscsant és a nálai nyomban beállott.

A tanúk azt is elmondották, hogy egy-két sikoltást is hallottak, de ez a tudomásuk szerint ugyanabban a szempillantásban hangzott el, amikor a mozdonyvezető figyelmeztető szava.

A mikor a vonat teljesen megállott, az elgázoltnak holtteste keresztben feküdt a vértől vörösrre festett sínpár közötti kövezeten.

A katasztrófa színhelyén csakhamar összesereglettek az utcán járók, értesítették a rendőrséget, ahonnan Moldován Ödön ügyveltes rendőrfogalmazó és Riedl János ügyveltes detektív mentek ki. Orvosra már nem volt szükség, mert — mint említettük — a gőzvasut „alapos munkát“ végzett. A holttestet eltávolították a sínekről, megérkezett a hulla szállító kocsi, amely kivitte a felső temetőbe.

A véres esemény áldozatának kitételét, személyazonosságát az éjszaka folyamán nem lehetett megállapítani. A zsebeiben egy sárga bőrtárcát találtak kilenc korona papírpénzzel, néhány levélbéllyeggel. Egy papírból készült szivarka szipka és egy ceruza volt, ezenkívül egész vagyona.

A Kossuth-parkban néhány perccel az elgázolás után vidáman beszélgető, a tikkasztó és elárasztó hőség elől pihenni oda menekült

Meghiusult a franciák nagy áttörése.

(A Marne és Aisne között még tombol a harc. — A foglyok száma huszezer.)

Berlin, július 19. (Hivatalos.) A nagy lökhadiszállás jelent: Rupprecht trónörökös hadcsoportja: A harci tevékenység estére feléledt. Felderítések alkalmával több ízben foglyokat ejtettünk.

A német trónörökös hadcsoportja: Az Aisne és a Marne között a harc újból lángra lobbant. A franciák ott a már régóta várt ellenoffenzívájukat megkezdték. Erős páncélos kocsirajok harcbevételével sikerült nekik legelső gyalogsági és tüzérségi vonalaink egyes pontjába meglepetésszerűen betörniök és vonalunkat visszaszorítaniök. A továbbiakban hadosztályaink készenlétben álló tartalékokkal egyesítve egy ellenséges áttörést meghiúsították. Déljárt a francia támadásokat a Soissonsól délnyugatra és a Neuille-Chateau-Thierrytől északnyugatra fekvő vonalon meghiúsítottuk. Délben az egész támadó arcvonalon igen erős ellenséges részlettámadások omlottak össze. Új vonalainkban a harcmezőre özönlő ellenséges oszlopok harci repülőink eredményteljes céljai voltak. Vadászipülőink az ellenségnek 32 repülőgépét lőtték le. Sömenhardt hadnagy 38. és 39-ik, Bolle hadnagy 23. és 24-ik, Göring lökhadnagy 22-ik légi győzelmét aratta.

A franciák a Marne déli frontja ellen 16-ik és 17-iki kudarcát után Mareuilól délre már csak részlettámadást intéztek ellenünk, amelyeket visszavertünk. A Marne-nál és Rheimstől keletre a harci tevékenység helyi harci cselekményekre szorítkozott. Ellenséges támadások a Königwaldban és Pourcy mindkét oldalán meghiúsultak. Sikeres előretörések Prosnestől délnyugatra. Ellenséges részlettámadások elhárítása alkalmával a Soipo mentén, valamint Perthes mindkét oldalán foglyokat ejtettünk. A július 15-ike óta ejtett foglyok száma meghaladja a 20.000-et. Ludendorff. (Miniszter elnökség sajtóosztálya.)

Hágából jelentik: A Holland News Bureau londoni jelentése szerint Price haditudósító táviratozza a franciaországi angol sajtóhadiszállásról: A németek Rheimstől keletre ugyancsak 14 hadosztályt állítottak harcba. E csoportok mindegyike mögött még további 14 hadosztály áll. Az offenzívában tehát összesen 56 hadosztály vesz részt, körülbelül ugyanannyi, mint az előző offenzívákban, most azonban ezek a hadosztályok nem egyenlően vannak elosztva a fronton, hanem egyes pontokon össze vannak sűrítve az előnyomulás megkönnyítése végett.

Berlinből jelentik: Repington ezredes a Morningpost-ban a következőket írja a harctéri helyzetről: A Marne átlépése 15 angol mértföldnyi arcvonalon stratégiai és taktikai szempontból a legjelentősebb eseménye az offenzívának. Kérdés, mennyiben tudják a németek megtartani ezt a stratégiai előnyt. A Marneon való átkelés elárulja, hogy a németek szándéka a Marne és a Szajna közötti állásaikat tovább kiépíteni, mielőtt újra megkezdik a Páris elleni felvonulást. Ha ez a manőver sikerül, a franciák helyzete a keleti határon, a Mosel és a svájci határ között kritikussá válhatik és talán nagyarányú átcsoportosítást tesz szükségessé.

Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger jelent: Azokat a csapatokat, amelyeket Gouraud a Rheimstől délre eső szakaszon állított fel a rheimsi erdő védelmére, Párisban a francia hadsereg legkiválóbb csapatainak tartják. A tovább nyugatra felállított hadosztályoknak sebesültekben, halottakban és foglyokban való veszteségeit ebben a kritikus pillanatban jobb nem is említeni. Foch tábornokra kell bízni, hogy a hézagokat minél jobban betöltse.

Berlinből jelentik: A Tägliche Rundschau jelentí Genfből: A francia lapok egy része azt hiszi, hogy a német offenzívának vége szakadt, egy másik része azonban óv a túlzott optimizmustól és új csatát vár. Rousset alezredes a Petit Parisien-ben azt írja, hogy a csata újra fel fog lángolni. A német jelentések hangja szerény és csak Chateau-Thierrytől délkeletre történt kísérletről beszél, mintha csak egy jelentéktelen csatározásról volna szó.

Rotterdamából jelentik: A Nieuwe Rotterdamsche katonai munkatársa a német offenzíváról a következőket írja:

— Közepes nagyságú német offenzíváról

van szó, nem pedig olyan német offenzíváról, aminőt vártak és amely hivatalos lett volna lenyűgöző erejével a másik kettőt feltülmulnia, hogy a szövetségeseknek megadja a döntő csapást. Ahogyan sejtettük, az offenzíva Rheims és a várostól délre levő helyek ellen irányult. Ugyanolyan célu támadással állunk szemközt, mint június 10-én és 11-én az Oise mindkét partján, amely az első és második offenzíva frontjai között jobb összeköttetés létesítésére irányult; tehát egy közreestő akcióval. A francia és az angol hadseregnek egymástól való elválasztása és az angol seregeknek a csatorna partjára való visszaszorítása továbbra is megmarad főcélunk, mint márciusban volt. Ezért nem tulajdonítunk ennek a támadásnak különös jelentőséget, noha a Reuter- és Havas-ügyműkségek úgy kommentálják, hogy az ötödik kudarcot vallott német offenzívával állunk szemben.

Genfből jelentik: A messzehordó ágyúk és a repülők Párisra irányított koncentrált tüzelésének megvan már az a hatása, hogy a kamara üléseit nem tartja a Bourbon-plótában. A belvárost és a Concorde-teret több lövedék érte.

Zürichből jelentik: A Secolo jelentí Párisból: A legutóbbi bombázás a legnagyobb arányú volt Páris lövetése óta. A messzehordó ágyúk jelentékenyen közeledtek a városhoz és tüzüket a repülők irányítják. Az áldozatok száma igen nagy, többnyire könnyű sebesültek. Az anyagi kár jelentékeny.

Frankfurtból jelentik: A svájci határról táviratozzák: A lyoni Progrés jelentése szerint a Chalons környékén levő városokat új német messzehordó ágyúkból lövik.

Berlinből jelentí a Wolff-ügyműkség július 18-án este: A franciák az Aisne és a Marne között nagy erővel és páncélos automobillal támadást kezdtek és némi tért nyertek. Készenlétben levő tartalékjaink beavatkoztak a harcban.

Berlinből jelentik: A Vorwärts haditudósítója jelentí július 17-én: Ha a franciáknak nem sikerül új tartalékok harcbevételével a német támadást megállítani, akkor az összes Aisne és Marne közti a rheimsi mészhegyen és a napos keleti lejtőn levő szőlőket és ezzel Franciaország nemzeti vagyonának nagy részét a megsemmisülés veszélye fenyegeti.

emberek beszélgettek, amikor az Aradi Közlöny tudósítója átsietett a parkon a szerencsétlenség színhelyére. Véletlenül volt föltanuja az egyik bejártnál a következő párbeszédnek:

— Szegény fínt még előbb láttam, itt ült a parkban egy padon egy leánnyal — mondotta egy bakakáplár egy leánnyal.

— Én is láttam és úgy vettem észre, hogy egyszerre mindketten felugrottak, a fínt futásnak eredt, a leány utána, az átugrott a vaskorlátot, a leány üldözte és a fínt bizonyára észre sem vette, hogy közeledik a gőzmasina. De ugyáltszik, a mozdonyvezető sem vette észre, mert nem csepengett, csak egyet kiáltott. Hogy a leány hová lett, azt nem láttam. Bizonyára valamí csunyt mondott a fínt a leánnyal, hogy így megkergette, a halálba kergette.

Ha igaz az, amit a káplár és a leány beszélgettek, akkor ezen a nyomon elindulva megtalálhatja a rendőrség valahol az igazságot.

Ipolyi-Keller Iván távozása Aradról.

(Változás a sertésforgalmi iroda vezetésében.)

Arad gazdasági életében érdekes és jelentős változás történt. Az Országos sertésforgalmi vállalat aradi kirendeltségének vezetője Denczig Béla augusztus elsejével megváltik állásától. Az iroda további vezetését Ipolyi Keller Iván látja el, aki azonban megváltik a Gazdasági Egyesülettől és Csabára költözik. A kirendeltségnek hatásköré felölelte a szerződések megkötésén kívül a sertések tényleges átvételét, amegye és Arad város területén. A legújabb miniszteri rendelet értelmében a sertésforgalom ugyszólván teljesen a részvénytársaságnak volt fenntartva. A kirendeltség foganatosította a kitalásokat és hajtotta végre a központi vezetőség intézkedéseit. Nem kell külön hangsúlyoznunk ennek a nagy jelentőségét, különösen most, amikor a mindinkább érezhető hushányvitás érdeké fejlesztette a forgalom szabályozását és központosítását.

Munkatársunk felkereste Ipolyi Keller Ivánt és kérdést intézett hozzá ebben az ügyben.

Ipolyi Keller Iván a következőket volt szíves mondani:

Mindenben megielem a valóságnak az a hír, hogy távozom Aradról. A közelmúltban alakult „Álföldi mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi részvénytársaság” vezérigazgatói állását foglalom el. A részvénytársaság Békéscsaba székhellyel alakult meg, így tehát nekem is át kell oda költöznöm. Az ügyek vezetését ma átvettem, azonban vannak mélyebben fekvő érdekek, amelyek azt parancsolják, hogy még Aradon maradjak. A Sertésforgalmi Irodának a vezetését már átvettem, azonban a dolgok mai állása mellett csak a szerződések kötését látom el. A sertések átvételét még Denczig Béla eszközli, aki augusztus hó elsejével válik meg végkép állásától. Akkor az iroda teljes vezetése az én feladatomban lesz. Az ügyek mai állása mellett előreláthatólag csakis októberben fogok átköltözni Békéscsabára. Aradon iroda helyiséget fogok tartani és az ügyek vezetését Békéscsabáról fogom intézni. Nagyon nehezen tudok alkalmas helyiséget kapni, most kilátás van egy megfelelő és alkalmas irodahelyiségre. Az ügyköre az irodának, illetve bizományosnak kiterjed Aradmegye és Arad városra, továbbá Battonyára és Csanádmegye egy kis részére is. Mindenesetre remélem, hogy a vezetés, az irodának bár nem leszek Aradon, nem fog nehézségbe ütközni. Nehezen megyek el Aradról, azonban a kötelesség és a vállalat érdeke elsősorban megkivánja Békéscsabára való költözésemet.

HIREK.

Miért van Aradon lakásínség?

Most készítette el a polgármester a szokásos félévi kimutatást a születésekről, halálozásról, házasság-kötésekről és a költözködésekről. A látszólag szürke statisztikai adatok mindenhol élénkebben tárják fel a város helyzetét a háboru negyedik esztendejének első felében.

Mindenekelőtt a születések kimutatását közöljük: januártól június hónap végéig összesen 376 születést jelentettek be az anyakönyvi hivatalnál, ezek közül 192 fiú és 184 leány. Ezzel szemben a halálozások száma a következő: meghalt összesen 833 ember, ebből 404 férfi és 431 nő.

A házassági kimutatás a következő: januárban 31, februárban 18, márciusban 36, áprilisban 27, májusban 48, júniusban 35 házasságkötés történt. A legtöbb házasságkötés tehát a posták hónapjában, a virágot fakasztó májusban történt.

Sokkal érdekesebb az alábbi kimutatás, amely magyarázza, hogy miért van Aradon lakásínség. Beköltözés történt: januárban 1643, februárban 1547, márciusban 1439, áprilisban 1569, májusban 1594, júniusban 1658, összesen 9455. Kiköltözés történt: januárban 1584, februárban 1376, márciusban 1245, áprilisban 1291, májusban 1291, júniusban 1374, összesen: 5160. A kimutatás szerint tehát 1295-el több a beköltözöttök száma egy fél esztendő alatt. Maga ez a szám magyarázza, meg legjobban, hogy miért van Aradon lakásínség.

— Gál Sándor — belügyi államtitkár. Budapestről telefonálja tudósítónk: A Magyar Tudósító jelenti: A király a belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére Gál Sándor országgyűlési képviselőt belügyi államtitkárrá nevezte ki. Az új belügyi államtitkár Gyergyóujfalun 1855-ben, székely családból született. Édesapja Gál Elek a szabadságharcot Bem seregében küzdötte végig három fivérével együtt. Gál Sándor főgimnáziumi tanulmányait Marosvásárhelyen és Kolozsváron végezte. A jogi pályára lépett, jogi tanulmányait Kolozsváron fejezte be, majd Szászrégenben ügyvédi irodát nyitott. Először 1901-ben választották képviselővé, a nyárad-szeredai kerületben, amelyet most is képvisel. 1904-ben a mentelmi bizottság elnöke, 1906-ban az összeférhetetlenségi bizottság helyettes elnöke, majd Károlyi István gróf halála után ennek a bizottságnak elnöke lett egészen 1909-ig, amikor a képviselőház elnökének választották meg. A 48-as alkotmány párt tagja és benn maradt a pártban, amikor Andrásyék kiváltak belőle.

— Kitüntetések. A király *Baró* Balázs 33. gyalogezredbeli századost a 3. osztályú katonai érdemkereszttel másodsorú, *Paska* János 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot a 3. osztályú katonai érdemkereszttel tüntette ki. A hadseregőparancsnokság *Radu* Demeter 2. honvédegyalozredbeli zászlóst, *Ratkó* István népfőlkelő tizedest és *Bedő* Mihály népfelkelő ővezetőt a 2. honvédegyalozredben a bronz vitézségi éremmel tüntette ki.

— Kitüntetett orvos. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Leichtmann* Miksa dr. első osztályú főorvosost az ellenséggel szemben kitűnő és önfeláldozó szolgálata elismerésül a signum laudis-szal tüntette ki. *Leichtmann* dr. évekket ezelőtt mint az aradi csapatkórház parancsnoka teljesített szolgálatot.

— Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Kritsfalussy* István aradi főgimnáziumi rendes tanárt a VII., *Simon* Kálmán aradi főgimnáziumi rendes tanárt a VIII. fizetési osztályba nevezte ki.

— Nyugalomba vonult jegyző. *Kure* György, Szapáryliget község érdemes jegyzője 28 évi szakadatlan munka után — nyugalomba vonult. A község képviselőtestülete rendkívüli közgyűlésen foglalkozott nagyrabcsült vezetőjének lemondásával, azt elfogadta, háláját és elismerését, köszönetét fejezte ki azért az áldásos és közhasznú munkáért, amelyet a jegyző a község érdekében kifejtett. A képviselőtestület arra kérte őt, hogy mint a község tekintélyes polgára és képviselője a jövőben is polgártársai javát munkálja.

— Elsüllyedt japán csatabajó. A Reuter-ügynökség jelenti Tokióból: A *Kavadszi* csatabajó a tojámai kikötőben robbanás következtében elsüllyedt. A hajó 1100 főnyi legénységéből négyszázat sikerült megmenteni.

— A telekértékelő megállapítása. A telekértékelő megállapító bizottság *Variassy* Lajos polgármester elnökségével ma délután folytatta tanácskozását a mely iránt egyáltalán nem nyilvánult meg érdeklődés. Ma mindössze három utca került sorra. A *Variassy* Lajos-utca legolcsóbb telke négyszögölenként 15 korona, legdrágábbja pedig 80 korona. Néhány telektulajdonossal szemben kegyelmes volt a bizottság a telekértékelést ötven százalékkal mérsékelte. A *Pölsenberg* Ernő-utcában a telkek értéke négyszögölenként 35—60 korona között, a *Kálvin* János-utcai telkek értéke pedig 30—120 korona között váltakozik. Holnap szombaton nem tart tárgyalást a bizottság. A legközelebbi tárgyalás hétfőn lesz, amikor a *Knézich*-, *Lipót*-, *Flórián*-, *Aulich*-, *Lahner*-, *Lovarda*-utcák, *Attila*-tér, *Lujza*-, *Szt. István*-, *Vilmos*-, *Heim Domokos*-, *Koszoru*-utcák, *Szt. Péter*-tér, *Darányi* János-utca, *Bocskay*-tér, *Kimizsi*- és *Rákóczy*-utcák telkeinek értékelésére kerül a sor.

— Nyolc vagon burgonyát kap a város. A közéletmészési és közellátási hivatal az elmúlt hetekben két vagon burgonyát osztott ki a közönség között. Mivel ez a mennyiség nagyon kevésnek bizonyult és a lakosság szükségletét csak igen kis mértékben fedezte, *Lócs* Rezső helyettes polgármester, mint a közéletmészési vezetője, ismét nyolc vagon burgonya kiutalását kérte. A burgonyaközpont malevélileg értesítette a helyettes polgármestert, hogy Arad város részére nyolc vagon burgonyát utalt ki, melynek kiosztása minden valószínűség szerint a jövő héten fog megtörténni.

— A tűzészeti felszerelési állomás fuvarjai. Az aradi tűzészeti felszerelési állomás kiváló parancsnokát, *Ivascu* György századost rendkívül sokan keresik fel fuvar iránti kérésekkel. Mintán azonban ezidő szerint a kocsik csak korlátozott számban állnak rendelkezésre, elsősorban azok kérelme honoráltatik, akik előbb jelentkeztek. Eppen azért tanácsos, hogy akinek kocsira van szüksége, az két-három nappal előbb jelentkezzen a felszerelési állomásnál, mert délelőttől délutánra vagy egyik napról a másikra számos kérésnek némely esetben a kiváló százados minden jóakarata mellett sem teljesíthető.

— Lukács László két pénztárcája. *Marienbad*ból jelenti: *Lukács* László volt magyar miniszterelnöknek, a ki régi törzsvendége *Marienbad*-fürdőnek, a minap igen kellemetlen kalendia akadt a *Carlton*-szálló közelében. Sétája közben elébe állt egy egyenruhás csavargó és fenyegetően követelte a pénztárcáját. *Lukács* szerencsére mindég két pénztárcát hord magánál, az egyik tömve van, a másik meglehetősen üres. *Lukács* átadta az üres tárcát a csavargónak, a ki erre eltűnt. A rendőrség igen hamar elfogta az utonállót, a ki közismert munkakerülő.

— A jövő héten lesz a liszt kiosztás. A közéletmészési vállalat ezúton hozza a közönség tudomására, hogy a lapokban hirdetett liszt kiosztás elmarad, mivel a kiutalt liszt mennyiség mindig nem érkezett meg. A liszt kiosztás a jövő héten hétfőn vagy kedden fog megtörténni.

— Halálozás. Özvegy *Fischer* Hermanné szül. *Dominusz* Cecília, életének 67-ik évében *Battonyán* meghalt. *Julius* hó 19-én délelőtt 10 órakor a *battonyai* izr. sírkertben örök nyugalomra helyezték. Özvegy dr. *Singer* Jánosné édesanyját gyászolja az elhunytban.

— Cipőrendelők bejelentése. Újólaj figyelmeztetjük a cipész és csizmadia mestereket, hogy mindazon megrendelők nevét és pontos lakcímét a cipőhivatalnak állandóan bejelenteni tartoznak, kik a megrendelt cipő vagy csizmahoz az összes nyers-anyagokat is adják, mert erre a hivatalnak nyilvántartás végett feltétlenül szüksége van az esetleges mulasztások ellen kénytelenek lennének a kihágási eljárást az idevonatkozó miniszteri rendelet értelmében megindítani. A cipőhivatal vezetője.

— Nagy rejtett készletek Bécsben. Bécsből jelenti: A hadiszorallívat a múlt héten hetvenegy házkutatást tartott és nagymennyiségű szükségleti cikket és élelmiszert foglalt le. A *Schenker* és társa szállító cégnek az északnyugati pályaudvaron lévő raktári helyiségeiben 94 láda szövetet taálta, a melyek a leg nagyobb részét még békeidőben helyezték ott el. Az áru békeértéke mintegy 300.000 korona. Értesítették a népruházati hivatalt az áruk átvétele céljából. Egy bécsi főfelügyelőnél a lakásában, pincéjében, a világító udvarban és a padlás különböző részein több mint 300 kg. cukrot, 100 liter ételzsírt, 100 kg. lisztet, 35 kg. zsírt, 70 kg. szappant, nagymennyiségű tojást, szódát, kávé és zabot foglaltak le és átadták a közfogyasztásnak. Mivel a főfelügyelő az összes élelmiszerekre kivette a jegyét, feljelentették. Egy *Teitelbaum* nevű menekültnél bőrt foglaltak le, a többi között 120 kg. elefántbőrt. Az állami élelmészési felügyelőség hivatalnokainak egy külön csoportja a vendéglőket és a kávéházakat figyeli meg és már az első napokban tizenkét feljelentést tett.

— A gödöllői gyilkosság. Tegnap számban megírtuk, hogy *Gödöllő* és *Mogyoród* között kedden este *Gronszky* Jánosné agyonlőtte férjét, *Gronszky* János budapesti turókereskedőt és ennek kedvesét, *Reyn* János né, a mikor ezek egy kocsiiban a turókereskedő máriabesnyői villájából Budapest felé hajtattak. A gödöllői csendőrség *Gronszky* né tartóztatta, a ki a gödöllői járásbíró előtt teljes beismerésben volt és azzal védekezett, hogy szerelmi féltékenységből bírta arra az elhatározásra, hogy férjét és annak kedvesét megölje. Az asszonyt tegnap délután átkísérték a pestvidéki ügyészség fogházába, a hol ma délelőtt, mint Budapestről jelenti, *Sárosfalaky* József dr., a pestvidéki ügyészség vezetője, kétrendbeli szándékos emberölés bűntettéért indítványt tett *Gronszky* né előzetes letartóztatására.

— A siketnéma gyilkos. Budapestről jelenti: A siketnéma inas gyilkossági ügyében a nyomozás teljesen befejeződött. Tegnap *Tóth* Sándort rendőrorvossal vizsgáltatták meg hogy megálapítsa az elmeállapotát. A rendőrorvos azonban kijelentette hogy ilyen rövid vizsgálat után véleményét adni nem tud. *Hetényi* Imre dr. detektívönköhelyettes, a ki okleveles orvos, szintén megvizsgálta a siketnéma inast és imbecillnek találta. A detektívönköhelyestest annyira meghatotta a fiú viselkedése, hogy elérzékenyedett, a mire a fiú is könnyezni kezdett. *Hetényi* ezután 10 koronát adott át a rendőrnök azzal, hogy a siketnéma-nak vegyenek élelmiszert. A gyilkos a kihallgatása során különben bevallotta, hogy a gyilkosságot már 21-én akarta elkövetni, fel is emelte már revolverét, de a mester hátranézett és ettől megijedt. Másnap azután kileszte az alkalmas pillanatot. *Tóth* Sándort ma délelőtt átvitették a királyi ügyészség fogházába.

— Betörésből megkerült áruk. Mint megírtuk, özv. *Nagy* Jánosné üzletébe kedden éjjel ismeretlen tettes betört. A gyanu egy vasutas ruhában járó férfire irányult, kit a házbeliek óraszámra láttak ácsorogni a ház előtt. Az ellopott holmik értéke körülbelül 20000 korinára rugott. Ma reggel megjelent a rendőrségen *Sztojka* Györgyné gáji lakos és jelentést tett, hogy a lopott blazokát, szöveteket és sclymeket ő vette meg. Jóhiszeműen járt el, mert az a vasutas ruhát viselő férfi, aki neki megvételre kínálta, azt mondta, hogy ezek mind Ausztriából lettek behozva. Személyleírást nem tudott adni, azonban kijelentette, hogy szembeállítás esetén felismerné. *Börcsök* Lajos detektív kiment Gájba az asszony lakására és megállapította, hogy az áruk mind *Nagy* Jánosné üzletéből kerültek ki. A további nyomozás megálapította, hogy a tettes a reggeli vonattal kiment Csátelepre és ott csomagjait leszedve, gyalog indult Gáj felé. Úgy látszik a célja az volt, hogy rögtön értékesítse, nehogy árulója legyen. Vevőre tényleg talált is *Sztojka* Györgynében. A nyomozás, kibővítve az adott személyleírással, nagy apparátussal folyik tovább.

— **A peresztes leány merénylete.** *Buda-pestről* telefonálja tudósítónk: A központi járásbírórságon ma tárgyalták *Pethő Katalin* polgári perét *Frankl Sándor* dr. orvos ellen. A bíróság a felperes *Pethő Katalin* elutasította és ez annyira felizgatta a leányt, hogy sirva fakadt. A tárgyaló teremből kijövet *Pethő Katalin* az orvos elé ugrott és közvetlen közelből egy hat milliméteres revolverrel rálőtt. A leány azonban annyira izgatott volt, hogy a golyó célt tévesztett és az orvosnak az ijedtségen kívül semmi baja nem történt. A leányt bevitték a főkapitányságra.

— **Panasz.** Kaptuk a következő levelet: Tisztelt szerkesztő ur! A magyar kormány ez évben is — a május 12-iki hivatalos lapban — elrendelte a hatóságoknak minden rendű nyugdíjasoknak háborus segélyvel való segítségét. Ezt megkapta Arad város tanácsa is, mit az is bizonyít, hogy a törvényhatósági gyűlés tárgysorozatán is átment, a lapok is röviden említették. Az országban meg is kapták mindenfelé a nyugdíjas tanítók, csak Arad város szerencsétlen nyugdíjasai nem, semmit. Kérdezősködésükre azt a hihetetlen választ kapják: nem tört még le a helybenhagyás aminisztériumból. dacára annak, hogy állítólag már a múlt hónap közepé felé fel lett terjesztve. Miután a szenvedő katonaságon kívül nincs ma munkaképes ember, kinek olyan százanoldó helyzete válna, mint Arad város nyugdíjasainak a drágaság miatt: illő tisztelettel kérem a tek. szerkesztőséget, legyen szives lapjában kérdést intézni a városi tanácshoz: mi az oka annak, hogy egye dül az aradvárosi nyugdíjasok nem kapják meg az őket jogosan megillető háborus segélyt? Miért nem sürgeti meg a tanács? Lehet-e kilátás arra, hogy rövid idő lefolyása alatt a városi nyugdíjasok is kielégítenek? Egy nyugalmazott tanító.

— **Az entente újabb gazsága.** A „*Hadsereg*” képes katonai folyóirat ma megjelent számában (15. évfolyam 8. szám) azt a feltűnést keltő hírt közli, hogy az entente 1 millió márkát ígért két szökevény német matróznak az esetre, ha merényletet követnek el a német császár ellen. A két német matróz: *Küfeken* és *Jakob* elfogatása alkalmával töredelmes vallomást tett. Kopenhágában *Leprevost*, francia haditengerészeti attaséval és egy angol ezredessel állottak összeköttetésben, akik a francia, illetve angol követségen „működnek.”

Az olaszok offenzivára készülnek.

Bécsből jelentik: *A Züricher Tagesanzeiger* híja: *Diaz* tábornok, az olasz hadsereg főparancsnoka legutóbb *Velencében* beszédet mondott, amelyben többek között kijelentette, hogy a legközelebbi hetek döntő jelentőségűek lesznek az olasz hadicélokra nézve. Ebből a kijelentésből nagyarányú offenziva megindítására lehet következtetni.

Budapest, július 19. (Hivatalos.) *Assiagio* mindkét oldalán az ellenségnek tüzéségileg előkészített előretöréseit részben tüzeléssel, részben ellenlökéssel visszavertük, szintugy a *Brenta-völgyében* az olaszok egy támadása is megfiusult. *Albániában* a biztosító csapatok csatározása. *A vezérkar főnöke.* (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombaton: *Hadifogoly*, vígjáték.

Vasárnap: Délután: *Bob herceg*. Este: *A kórista leány*. Operette.

* **Fehér műsor a Modern Kabaréban.** A férfiestély új műsorának bemutatója zajos sikert aratott. Szombaton este harmadszor került színre az új fehér műsor, melynek minden egyes száma oly nagy tetszést váltott ki. Ezt a műsort megismétli a kabaré társulata a vasárnap délutáni mérsékelt helyáru előadásán és a vasárnap esti előadásán. A műsor keretében a kabaré régi, kiváló erősségű és új tagjait valamennyien fellépnék.

Négy évi fegyház a kártyás sikkasztónak.

(A kiskoru bankfiut elítették.)

Április elején még a kártyabotrányok krónikájában is szokatlan eset foglalkoztatta a közvéleményt. Egy huszonnégy éves bankhivatalnok a budapesti Agrárbanktól, ahol alkalmazásban volt, *340.000* koronát sikkasztott és ennek az összegnek nagy részét az azóta már hatóságilag megszüntetett *Lipótvárosi Társaskörben* elkártyázta. Ennek a kis bankhivatalnoknak az ügye volt az, amely a rendőrség figyelmét a kártyaklubbokra felhívta s majdnem ennek a fiatal sikkasztónak köszönhető, hogy az illetékes körök komolyan foglalkoztak a klubbok megrendszabályozásának és a hazardjátékok megszüntetésének kérdésével.

Singer Béla a botrány kipattanása után még néhány napig szabadlábban volt. Bankja nem tett ellene feljelentést. Később a rendőrség csalás büntette miatt hivatalból indított eljárást *Singer Béla* ellen, akit április 8-án letartóztattak és ellene május 3-án elrendelték a vizsgálati fogságot.

A budapesti büntető törvényszék tanácsa, mint *Budapestről* jelentik, *Surgoth* táblabíró elnöklésével ma délelőtt kezdte tárgyalni *Singer Béla* ügyét. A vádlottat *Guti Soma* dr. védi. Az ügyészség vádiratában *Singer Béla* tiszaföldvári születésű, 24 éves budapesti lakos bankhivatalnokot a B. N. 50. paragrafusába ütköző, a büntető törvénykönyv 380. és 381. paragrafusai szerint minősülő és a 383. paragrafus 2-ik bekezdése szerint büntetendő *tizenhat rendbeli csalás büntetével* vádolja, azzal, hogy *Singer Béla* a Magyar Agrár és Járulékbanktól abból a célból, hogy magának jogtalan vagyoni hasznot szerezzen, az 1918 február 11-től március 23-ig terjedő időközben 16 esetben a bank-ügyfelei nevére pénzügyi elismervényeket hamisított és ezeket a pénztárnál kifizetés végett bemutatta, mintha a bank ügyfelei lombard kölcsönöket vennének fel. Ezzel a fondorlattal *Singer Béla* az intézetet tévedésbe ejtette és a hamisított nyugták alapján 16 esetben *314000* koronával megkárosította.

A vádirat ezután részletezi a hamisításokat és indokolásában a következőket mondja: *Singer Béla* 1917 október 15-én lépett a Magyar Agrár- és Járulékbank szolgálatába, évi 6000 korona fizetéssel, ahol a hadikölcsönkönyvelési osztálynál

nyert beosztást. *Singer Béla* ezt a beosztását arra használta fel, hogy 25—30.000 koronás tételekben pénzügyi utalványokat hamisított és ekként az intézetet érzékenyen megkárosította. *Singer Béla* beismerésben van.

*Singer Béla*t már kilenc óra előtt felvezették a fogházból és bevitték a vádlottak szobájába. Elegáns, kivált zakatt van rajta, haját felfelé fésülve viseli, igen nyugodtnak látszik, higgadtan beszélget az ügyvédjével. A hallgatóság soraiban ott van a fiu anyja is.

A tárgyalásra tanukul megidéztek: *Hübö* *Bélát* és *Dénes Mórt*, az Agrárbank igazgatóit, *Bertalan Gyula* cégjegyzőt, *Kertész László* és *Moskó* *Dezső* hivatalnokokat, akik *Singert* a *Lipótvárosi Társaskörbe* bevezették.

Singer Béla azzal védekezik, hogy a játék áldozata. Mikor először játszott a *Lipótvárosi Társaskörben*, elvesztette egész fizetését. Ekkor nyúlt először idegen pénzhez. Ezt is elvesztette és hogy visszanyerje az összeget, újból sikkasztott, de a szerencse nem kedvezett neki, mindig csak veszett, a rutinizott játékosok elnyerték az egész pénzt. Amikor kiderült a csalás, *Singer* felment a társaskörbe és könyörgött, hogy adják neki vissza a sikkasztott pénzt. Néhány játékos megkönyörült rajta és 114.000 koronát visszaidtak neki. Ő ezt a pénzt azonnal visszafizette a banknak.

A sikkasztó bankfiu töredelmes vallomást tett, majd ezeket mondta:

— *Fiatal vagyok. Ha kiszabadulok, dolgozni fogok, hogy hasznos tagja legyek a társadalomnak.*

Az ügyész azt a kérést terjesztette elő, hogy a törvényszék kérdezze meg *Singert*ől, nevezze meg névszerint azokat, akikkel játszott, hogy egyenként mennyit nyertek tőle és hogy rutinizott játékosokkal játszott-e? A bíróság a kérelmet elutasította.

A bíróság hosszas tanácskozás után hozta meg ítéletét, amely szerint *Singer Béla*t 16 rendbeli csalás büntetékben mondotta ki bűnösnek és négy évi fegyházra ítélte. A védő az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

Mirbach gyilkosai.

(Két titkosrendőr ölte meg a követet.)

Bécsből jelentik: A *Fremdenblatt* német diplomáciai helyről a következő autentikus részleteket kapja *Mirbach* gróf meggyilkolásáról:

Nyolc nappal a merénylet előtt két férfi kért audienciát *Mirbach* grófnál. Az audienciának állítólag az lett volna a célja, hogy *Mirbach* gróf egy távoli rokonáról beszélgetést folytassanak. A követségen azt a választ kapták, hogy egy héttel később jöjjenek, akkor talán inkább fogadhatják őket. Ez idő alatt a követ a két látogatót illetőleg felvilágosítást kért a titkos rendőrségtől és a legjobb információkat kapta róluk, ami annál kevésbé csodálatos, mert mint később kiderült, a két gyilkos titkosrendőr volt. Mikor a két férfi a követségen megjelent, *Ritzler* követségi tanácsos fogadta őket és közölte, hogy *Mirbach* nincs abban a helyzetben, hogy személyesen fogadja, ezért felhatalmazta őt, hogy minden közlést átvegyen tőlük. Erre kijelentették, hogy privát úgyról van szó és csak akkor adják elő a dolgot a követségi tanácsosnak, ha írásbeli felhatalmazást mutat, hogy joga van privát ügyekben is tárgyalni. Erre *Ritzler* a szalonból, ahol a fogadás történt, átment a szomszédos dolgozószobájába és kérte *Mirbach* grófot, állítsa ki a felhatalmazást. *Mirbach* erre ezt mondta:

— *Ugyan, mindjárt jövök magam és beszéllek ezekkel az emberekkel!*

Amidőn belépett a szalonba, a két férfi közül az egyik azt mondta:

— *Mirbach* gróf, tudja ön, hogy halálra van ítélve?

Mirbach gróf ezt válaszolta:

— Ön hivatott arra, hogy ezt közölje velem?

Erre az egyik férfi a zsebéből revolvert rántott elő, egymásután két lövést tett, melyek közül a második kihalásos volt. Ezután vad lövöldözés következett, a gyilkosok kiugrottak az ablakon és a zsebükből kézihombákat dobtak a szobába. A szoba butorzata a kézigránátoktól egészen elpusztult.

EGYESÜLET.

(*) **A Patronázs-Egyesület Kintzig János** nyugalmazott főispán elnöklésével ma délután tartotta rendes évi közgyűlését a rendes érdeklődés mellett. Az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentést *Keller Lajos* vármegyei tiszteletbeli főjegyző, egyesületi titkár terjesztette elő. A jelentés szerint az egyesület bevétel az elmúlt évben 35.518 korona, kiadása 13.600 korona volt. Az egyesület teljes vagyona az elmúlt év végén 28.514 korona volt. A jelentést tudomásul vették s ezután megalakították a tisztviselői kart. A közgyűlés a régi tisztviselői kart választotta meg. Ezenkívül társelnök lett *Szokolczay Lajos* törvényeségi elnök, elnöknő: *Szokolczay Lajosné*. Titkárok lettek: *Marinkovics Péter*, *Szentgyörgyi Aladár* és *Bor Imre*. A választmányba beválasztották *Laczay Endrénét*. A közgyűlés elhatározta, hogy a Patronázs-Egyesület a már működő asztalos és cipésműhely mellett szabóműhelyt is létesít. Az egyesület most tárgyal a belügyminisztériummal és a város vezetőségével egy szigoru fiu- és leánynevelőintézet létesítése iránt.

A semlegesek és a pápa újabb békemozgalma.

Amerika és Anglia véd- és dacsövetsége. — A japánok a Volgáig akarnak vonulni.

Zürichből jelentik: Semleges diplomáciai körök véleménye szerint a háború kitörésének ötödik évfordulója alkalmával a semleges kormányok és a pápa az ellenséges viszonyban álló országok uralkodóinál a béke érdekében újabb lépéseket tesznek. Hír szerint a pápa újabb békeszózatot intéz a hadviselő uralkodókhoz és népekhez. Bécsi diplomáciai helyen erről a tervezett akcióról semmit sem tudnak és nem is adnak ezeknek a híreknek hitelt.

Stockholmól jelentik: Franciaország, Oroszország és Görögország konzuli missziói az osztrák-magyar hatóságok beleegyezésével elhagyták Odesszát és Kurszkba mentek.

Rotterdamól jelentik: Moszkvából jelentik hivatalosan, hogy a szovjet-kormány teljesen elnyomta az ellenforradalmat és a rendet Oroszország új fővárosában helyreállította.

Stockholmól jelentik: Az entente-hadsereg, amely Szibérián keresztül vonul a bolsevikiek ellen, 25 japáni, 4 amerikai és néhány kínai divízióból áll. Vladivosztokban négy japán hadosztály van. A cseh csapatok felett a parancsnoklást teljesen az angolok vették át. Amennyiben Japán Szibériai akciója sikerül, akkor a japán csapatok megkísérik a behatolást a Volga vidékére.

Berlinből jelentik: Az Északamerikai Egyesült-Államok és Nagybritánia között véd- és dacsövetség megkötésére irányuló tárgyalások indultak meg.

Czernin beszédének hatása.

(A volt külügyminiszter nagy sikere.)

A máskor oly komoly, csendes, méltóságos és unalmas osztrák felsőház: az uralkodó helye volt. Czernin Ottokár gróf volt közös külügyminiszter hivatalától való megválása óta tegnap jelent meg először nyilvánosan a politikai porondon és rendkívül érdekes, nagy hatású beszédet mondott, amelyet az *Aradi Közlöny* főbb vonásaiban ma közölt.

Már kedden, a képviselőház megnyitása napján, feltűnt Czernin gróf alakja az uralkodó háza tagjainak számára fentartott helyen. Egy ideig figyelemmel kísérte az üléssteremben lejátszódó eseményeket, majd egy órai ottlét után távozott, nyilván azért, mert a nagy zajban úgy sem lehetett hallani a miniszterelnök beszédét. Már akkor beszéltek arról, hogy az uralkodóházban felszólal. A közönség ezért valószínűleg rohamot indított a karzati jegyekért. Nagy volt a csalódás, mikor tegnap a főrendiház ülése előtt kifizésztették a szólásra feliratkozott névsorát és ezen nem szerepelt Czernin Ottokár gróf neve. Czernin ugyanis nem szándékozott tegnap felszólalni, csak a vita későbbi folyamán akart beszélni, a lengyel szónokok azonban, akik különösen a bresztli-tovszki békeszerződés miatt támadták, arra indították, hogy már most reflektáljon a lengyelek kifogásaira.

Czernin gróf *Stazinsky* lengyel tanár beszéde alatt jegyzeteket készített, szólásra jelentkezett, majd *Plehner* Ernő báró nagyhatású beszéde után az utolsóelőtti padosorban felemelkedett magas, szikár, elegáns alakja. A teremben jelenlevők félkörben helyezkedtek el körülötte és ő papírlappal balkezeiben, melyre csak ritkán vetett egy-egy pillantást, teljesen szabadon, lebilincselő közvetlenséggel, nemes egyszerűséggel beszélt. Nein beszélt hango-

Bécsből jelentik: Azzal a hírrel kapcsolatban, hogy báró *Franz Ottó* kopenhágai követségi tanácsos a monarchia külügyi képviselőjében legközelebb Moszkvába megy, az a hír terjedt el, hogy rövidesen megtörténik a bukaresti osztrák-magyar követ kinevezése is. A külügyminiszteriumból erre vonatkozólag azt a felvilágosítást kaptuk, hogy, erről egyelőre még nincsen szó, de nem is lehet mindaddig, míg a Romániával kötött bukaresti békeszerződést nem ratifikáltuk. Addig is, míg ez megtörténik, gróf *Dembling* látja el a diplomáciai tevékenységet és körülbelül ugyanolyan szerepe van Romániában, mint gróf *Forgách*nak Kiebben.

Londonból jelentik: Mint a *Times* Tokióból július 18-iki kelettel értesül, az Amerika által a közös szibériai intervenció ügyében tett javaslatok az angol és francia indítványoktól eltérnek. A diplomáciai tanácsot elnapolták, mert *Takino* és *Hara* ellenkező álláspontra helyezkedtek. *Takino* a Szacsune-csoport nézetét képviseli, amely, azon az állásponton van, hogy, Szibériában a helyzet még nem annyira kritikus, hogy, szükséges volna a japán előnyomulás, amely, alkalmas lenne oly lépések megtételére, amelyek az egész birodalomra döntőek volnának, még mielőtt tényleg fenyegetőleg lépne fel a német invázió. *Okuma* gróftól felszólították, hogy vegyen részt a ma reggel tartandó értekezleten, de betegsége miatt a felhívást elutasította.

san, a fontosabb helyeket azonban, amelyben az erős kéz politikáját követelte a belpolitikában, a német szövetség őszinte kiépítése mellett foglalt állást és különösen mikor a béke kérdéssről szólt, szavait több hangsúlyval hallatta élénk gesztusok kíséretében.

A főrendek és a karzati közönség beszédét figyelemmel hallgatták a félórán át tartó beszédet és a beszéd végétől a máskor oly nyugodt főrendek viharos tapsban törtek ki és percekig ünnepelték Czernin gróft. A beszéd végétől a folyosókra tödültek ki és sokat tárgyalták a beszédet, annak különösen azt a részét, amely a német politika irányához való ragaszkodást és a belpolitikában való erős kezű követelte.

A sajtó és közvélemény általában egyhangú örömmel üdvözli Czernin gróft a politikai színtéren való újabb megjelenése alkalmából.

A *Neue Freie Presse* kiemelt hangsúlyval emeli ki a beszédnek azt a részét, amely a háborúról és a békekérdéséről szól és azt a részt, amelyben azt mondja Czernin, hogy Németország és Anglia közötti párviadalról van szó és hogy Ausztria-Magyarországnak kellene közvetítőként fellépni. A lap helyesli a beszédnek azt a részét is, hogy nem elég, ha a kancellár, *Burián* gróf és *Lloyd George* kijelenti, hogy hajlandók a békejavaslatokat vizsgálat tárgyává tenni. Ezért legjobb volna, amit Czernin mond, hogyha mindkét nagyhatalom írásbelileg helyezné el valamelyik semleges állammal — Czernin nyilván Svájcra gondol — békefeltételeit. Ennek a semleges államnak volna hivatása összehasonlítani a békefeltételeket és eldönteni, vajjon megvan-e már az alap a megegyezésre és tárgyalásra. Ez azonban szükséges volna a német hadicélok ismerete.

A *Reichpost* azt írja, hogy Czernin gróf, a ki csak nemrég vált meg a külügyi hivataltól,

kell, hogy pontosan ismerje a német hadicélok. Épp ezért nem helyes, hogy Czernin beszédének ezt a részét úgy kiemelte.

Az *Arbeiter Zeitung* kiemeli azt a határozottságot amelylyel Czernin gróf hangsúlyozta, hogy Ausztria-Magyarország ne hagyja magát a német hódítási vágytól vezetett.

Drágább a liszt.

(A kormány is árdragít.)

A hivatalos lap mai száma közli a lisztárak újabb megállapításáról szóló Kormányrendeletet. A rendelet szerint a finom téstaliszt ára 296,50 fillér lesz (a nagybani kereskedelemben), a főzöliszt ára 80 korona, a kenyérliszt ára pedig 50 korona métermázsánként. Hogy mekkora lesz az ár a kiskereskedelemben, azt minden törvényhatóság területén az alispán, illetve a polgármester fogja megállapítani, azonban az ekként megállapított kiskereskedelmi árakat a közéletmezési miniszter bármikor megváltoztathatja.

A rendelet megállapítja a rozsliszt árát is, még pedig 87,30 koronában és a korpát 35 koronában. Hogy a Haditermény a malmoktól beszálított búza- és rozslisztért mennyit fog fizetni, azt nem a rendelet állapítja meg, hanem a közéletmezési miniszter fogja a Kereskedelmi és földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg meghatározni.

A új lisztárak megállapítása olyan arányú árdragítással történt, a melyre még a magánforgalomban is ritkán van példa. A finom téstaliszt ára tavaly a kiskereskedelemben különként 150 fillér volt, az idei hivatalos maximálás alapján aligha lesz olcsóbb 315—320 fillérnél. A kormány tehát több mint a duplájára emelte fel a finom liszt árát, a mi most, a mikor nemcsak a szegényebb néposztály, de a középosztály sem vásárolhat húst, és a mikor a gyümölcs- és főzelékfélék árát is túlmagaara maximálták, valószínűleg lehet lenné fogja tenni a megélhetést, mert hisz a legfőbb helyen ma az ebéd leves és főzelék, vagy leves és téstaliszt sokott lenni, már pedig a mikor egy kiló téstaliszt több mint 3 korona lesz, sok helyütt már téstára sem igen fog jutni.

Ez a szokatlan nagy áremelés következménye annak a politikának, a melyt a kormány a mezőgazdasági keresetek folytonos emelése érdekében folytat. A legutolsó maximálásnál lényegesen felemelték a gabonaárakat, a felemelésen kívül pedig engedélyeztek prémiumokat, a mi most persze maga után vonta a lisztárak felemelését. A gazdákor kívül nagyobb örlési díjat adnak a malmoknak is. Minden hivatalos árdragítás után természet szerint következik a magándragítás is, mert hisz minden spekuláns és uzsorás a közszükségleti cikkek maximálásával szokta a maga árfelhajtását védelmezni.

LEGUJABB HIREK.

Erkezett éjféli 3 órakor.

— **Hollandia kereskedelmi kölcsönt nyújt.** Hágából jelentik: Az utóbbi napokban megállapodás jött létre arra nézve, hogy Hollandia hajlandó Németországnak és a monarchiának nagyobb kereskedelmi hitelt rendelkezésre bocsátani.

A francia szocialisták a japán beavatkozás ellen. Kopenhágából jelentik: A francia szocialisták nemzeti tanácsát július 28-ára ülésre hívták össze. A baloldali szocialisták ellenzik az entente intervencióját Oroszországban és különösen a japán beavatkozás ellen foglaltak állást.

LEGUJABB.

Kiszámolt reggel 3 órákor.

Capp miniszter a csehországi zavargásokról.
Az entente helyszíne kedvencében.

Bécs. A Reichsrat mai ülésén Capp osztrák honvédelmi miniszter régebbi interpellációkra válaszolva, ismertette a június 21-én Pilsenben történt eseményeket, amikor a 09-ik gyalogrezd egyik osztaga kénytelen volt fegyverét használni. A munkások élelmiszer üzleteket kezdték fosztogatni. Katonaszókat vezényeltek ki, amelyet a munkások kövel dobáltak. A katonaszó kénytelen volt fegyverét használni és a tömeg közé futni.

Közbeiktatások: Gyerekek ellen vezényelték ki a katonákat. Hogyan hallgathatjuk meg, hogy gyermekekre löttek.

Capp megállapítja, hogy a katonák fegyverüket jogosan használták. Majd ismertette a parádéi eseményeket. Itt a munkások megpróbáltak akadályozni, hogy egy szalonna szállítását rendeltetési helyére továbbítsanak. Katonaszókat vezényelték ki, amelyet a tömeg kövel dobáltak. A katonaszó parancsot kapott a tüzelésre. Az eset még nincsen teljesen tisztázva, de igéri, hogy a bűnösök súlyosan meg fogják büntetni. Minden katona sajnálja — mondta a miniszter — ha zavargásoknál vételők. A csapatok azt tartják leg súlyosabb kötelességüknek, ha polgártársaikkal ellen kénytelenek fegyveresen fellépni. Minden katona kénytelenek fegyveresen fellépni a legnagyobb veszedelmeket és nélkülözéseket.

— Felhasználom ezt a nyilvános tribünát arra, hogy a miniszter — hogy mint miniszter, mint katona és mint családapa figyelmeztessen minden szülőt, tartsa távol gyermekeit a zavargásokban való részvételtől. Bármennyire is sajnálom ezeket a véres eseményeket, kénytelen

vagyok résztvenni arra, hogy az állam fontos kötelessége a bennszerte nyugalmat fenntartsa.

A miniszter visszatért a Népszóvalhoz többsége tudomásul vette.

Londón. A Renter-ügynökség jelenté megközelítő helyről: A franciák ma reggel megystilű főhadnagyt kezdtek Cluseau-Thierry és Sisson között. Híre jár, hogy jó előrehaladást tettek.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenté este: A Lystól északra helyi harcok. Az Aisne és Marne között a franciáknak egy újabb nagy, stratégiai kísérlete az ellenőrzés névze a legnagyobb veszteséggel megkezdte.

Rotterdam. A Times az angol főhadiszállásról jelenté: A német támasz az ypari angol állásokat öt óra hosszat bombázza. A gyalogság nem támadott.

Bern. Páris bombázása állandóan tart. Nyolc-üzemöt parányi időközben esnek a gránátok a városra és a váróvra. Páris belsőbb területét 30 löveg érte.

Bern. A francia lapok szerint a versaillesi haditanács Wilson kívánságára megkezdte az entente hadicéljainak új szövegezését.

Rotterdam. A Manchester Guardian írja: A harc semmiképpen sem áll kedvezően az ententera. A németek az entente csapatok hatalmas ellentámadásai ellenére öt helyen jelentékeny előrehaladást tettek. A csatának azonban még nincs vége, különösen a harcterület nyugati részén dul erősen a harc.

adni a névjegyet, mert Öntől elégtételt akar kapni.

A főhadnagy erre átadta névjegyet, melyen ez állt: Ifj. Rickert József tartalékos főhadnagy, Dob-utca 80.

A színész tegnap délelőtt a budapesti térparrancsnokságon megtegte a feljelentést a főhadnagy ellen.

KÖZGAZDASÁG.

— **Tőzsde.** Budapestről telefonálta tudósítónk: Az értéktőzsdén a mai záró kurzusok a következők voltak: Magyar Hitel 1334, Osztrák Hitel 904, Agrárbank 1073, Fabank 963, Hazai bank 617, Kereskedelmi bank 5820, Magyar bank 958, Konkordia malom 920, Salgótarjáni kőszénbánya 1170, Rimamurányi 1120, Ganz-Danubiusz 4245, Adria tengerhajózás 1800, Osztrák-magyar államvasut 1025, Klotild vegyipar 612, Nasici taningyár 3040.

— **Megjött az örlési rendelet.** Hosszas késlekedés után ma végre kiadta a kormány az örlési rendeletet, a mely arra kötelezi a malmokat, hogy a buzát a korpa és hulladék elvonása után 87 százalékra örljék ki. A malmok legfeljebb háromféle lisztet örlhetnek és pedig: az összuly legfeljebb 16 százalékából finomlisztet, 24 százalék fözölisztet és 58 százalék kenyérlisztet. Elporlásra 2 százalék számítható fel.

— **A hadsereg marhabevásárlásának újabb szabályozása.** Közel egy esztendő óta állandóan hangzik a gazdaközönség indokolt és alapos panasza, hogy a hadsereg számára szükséges vágómarhák kontingentálása és elvételének módja súlyosan érinti a gazdaközönség érdekeit. Amint most hiteles forrásból értesülünk, Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter, ki maga is meggyőződött arról hogy a vágómarha-rekvirálás fennállott módja és a hadsereg marhabevásárlásának eddig való rendszere az állattartó gazdáknak nagy anyagi károkat okoz, elrendelte, hogy a katonaszó lehetőleg vásárolva szerezzék be vágómarhaszükségletét. Elrendelte továbbá azt is, hogy az eddig 4 és fél százalék helyett ezennel csak 3 százalékot szabad levonni a marhák árából.

Színész és katonafiszta.

(After a robogó vasuton.)

Budapestről jelentik: Szerdán este Siófokról Budapestre utazott Békeffy László, a Belvárosi Színház tagja. Egy elsőosztályú kocsit mosdófülkéjében tartózkodott, amikor kívülről valaki erőlyesen megzörgette az ajtót. Mikor kilépett a mosdófülkéből, egy főhadnagy durván rákiáltott:

— Na, csak hogy végre kiméltóztatott jönni!

— Engedelmet kérek, — mondta Békeffy, — mire a főhadnagy a következő szavakkal támadt rá:

Kuss, fogja be a posztját!

— Legyen szives, főhadnagy ur átadni a névjegyet, — mondta Békeffy, mire a főhadnagy gnyosan nevetni kezdett. Ekkor megszólalt a folyosón egy ismeretlen hadnagy:

— Azt hiszem, ha ezt az urat igazoltatnám, kiszülne, hogy katonaszókevény.

A sötét folyosón Békeffy elővette az igazolványát és a hadnagy felé fordult.

— Bár nem tartozom magam igazolni, nem vagyok katonaszókevény, — mondta és megmutatta a hadnagynak irását.

A főhadnagy azonban erre sem volt hajlandó megnevezni magát és tovább inzultálta Békeffyt, aki erre a kocsiban utazó egyik ősméréséhez, K. vezérkari ezredeshez lépett és elmondotta neki az esetet.

Az ezredes kihívta fülkéjéből a főhadnagyot és barátságosan szóló hozzá.

— K. ezredes vagyok — mondta és kezét nyújtott a főhadnagynak.

A főhadnagy erre németül bemutatkozott.

— Miért mutatkozik Ön be nekem németül, — mondta mosolyogva az ezredes, mikor én magyarul mutatkoztam be önnek?

Azután így szólt a főhadnagynak:

— Kérem, sziveskedjék ennek az urnak át-

— **A Pankotai Népszó Társaság-Társulat** július 28-án, határozatképtelenség esetén augusztus hó 11-én délelőtt 11 órakor Pankotán, az imézet saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. A tárgysorozatban szerepel a részvénytőkének 1000 drb. ezer koronás új részvény kibocsátása által 1.000.000 koronáról 2.000.000 koronára loemlése.

UJ KÖNYVEK.

* **Miklós Ferenc: Szépirodalom.** A kiváló írónak a szepény emberek életéből vázolt ki-tűnő szépirodalom új oszlop kiadásában megjelent a **Világosság-Könyvtár** című szépirodalmi világtudomány. Miklós Ferenc pompás kis munkájának 80 fillér az ára. Az új vállalkozás a budapesti Népszó-könyvkereskedésé és kapható minden könyvkereskedésben.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Ujaradi. A „radikális fiú“ ötletes cikkeske. Egyelőre még várunk vele. Látogasson el valamelyik nap délután 6 óra körül a szerkesztőségbe.

MODERN KABARÉ.

Központi Szálloda Sziacz-utca.

Aradon, 1918. évi július 20-án, szombaton

A következő napokon teljesen új műsor.

Hadikoszt.

Bokozat I felvonásban. Vágó Géza a főszerepben.

A zsirakvi élet. Énekes tréfa.

A mügyörgő. Kis móka.

Pártos Jenő, a budapesti Tancsokomlásának felkeltője.

Gergely Emmi szóelője, Major, Návay, Turcsányi, Rummy, Radnai, Faragó és a többi újonnan szerződött ének és táncszám.

Vágó Géza új mókákkal.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1918. évi július 20-án, szombaton

Pethes Imre, Engel Sári, Kurzer, Bözsi együttes fellépésével:

Este 8 órakor felemelt helyárrakkal:

Hadifogoly.

Vígjáték három felvonásban.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltaként nem vállalunk felelősséget.

Értesítés!

Alulírott cég tudatja az érdeklődőkkel, hogy **Lopony Mátyas ur** — Békéscsaba — a vállalat kötelekéből kilépett. Minden értesítést és tudakozódást úgy a cég, mint Bakos Mátyas hízaló társaságát illetőleg, kérjük közvetlenül címünkre küldeni.

Békéscsabai Sertésziszaló R.-I.

5158

Békéscsaba.

Értesítés.

Tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy az átalakított vendéglő a Deák Ferenc-utca 29. szám alatt — a Balaton kávéház mellett — ma

nagy dísznótoros vacsorával

megnyitlik.

Tisztelettel:

Tézsola István.

Aranynek beváltom grammját 10.— K-ig

14 karátos arany grammját 11.— K-ig

Ezüst évszámjegyeket és ezüst tárgyakat a legmagasabb áron vesz

Központi arany beváltó

ÓKSORÓZ

(Ervényes bejegyzett cég) 1731

Arad, József főherceg-ut 12. sz. (Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó hirdetésé ára 80 fillér. Vastagabb betűkkel 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. Hirdetéseket délután fél 6 óráig veszünk fel. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A legkisebb hirdetés ára 10 szögig 3 korona. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

VIDÉKI URJEMBER, földbirtokos, csinos, független, művelt 30-40 év közötti urak állandó barátságát óhajtja. Levelek a találkozó hely megjelölésével a kiadóhivatalba „Boldogság” jellege alatt kéretnek. 5154

Alkalmazást keres.

URASÁGHOZ raktári, kulcsári, vagy hasonló állást keresek. Cim a kiadóhivatalban. 5157

Alkalmazást nyer.

NEGY KÖZÉPOSZTALYT végzett jó megjelenésű fiu gyakornoknak felvétetik a Hánza drogeriában. 5159

Vétel és eladás.

LŐSZÖRMATRAC három részben levő, keveset használt, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5078

SZÖLLŐPRÉS, erősen vasalt, faszterkezőtű, körülbelül 3 Hl. űrtartalmu, alulról és felülről nyomó, eladó. Tudakozódhatni Oláh Árpádnál, Arad-kövi 8. házszám. 5153

KÉT ÖLTÖZET fekete férfi ruha és egy nadrág eladó. Kossuth-u. 40. sz., I. em. 5160

ANTIOE BIEDERMAYER ebédlő eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5164

ELSŐRENŐ szilfahárs kapható Borkor szállítónál, Arad. 4649

GÉPOLAJAT ÉS GÉPZSIERT ajánl Farber Lajos, Arad. 4687

HASZNÁLT ÓLOM megvételre keresők. Bővebbet a kiadóban. 5166

MEZET VESZEK Len. Iron Arnold, Arad. Telefon 5152

VORÓSHAGYMAT, foghagymát, arapát, petrezselymet, börtököt, babot, sb. maximális áron veszünk. Aruforgalmi Részvénytársaság. Makó. 5094

HAROM darab fajkecske, közte egy fejős, takarmány hiány miatt sürgősen eladó. Cim a kiadóba. 5094

AJANLUNK 240 darabos tételekben új divatos női velour és nemez kalapot, azonnali szállításra. Kalapbazar, Arad. 5096

ÚJ BUTORRAKTÁR nyílt Deák Ferenc-utca 40a. Butorok jutányos árban kaphatók, Wiegenfeld cég. 4537

TÜZIFA ÖLSZÁMRA ÉS CEMENT kapható az Aradi Kereskedelmi és Aruforgalmi R. T.-nél. Telefon 986. 5004

GAZDASÁGI KOCSI kényelmes, könnyű, kifogástalan állapotban, megvételre kerestetik. Vajda Zsigmond kunágotai gazdasága, u. p. Magyar-Bánhegyes. 5073

ÁSZOKHORDÓ 14 darab 12-15 H. eladó. Bettelheim és Fleiszig, Attila-tér 2. I. em., 5 7-ig. 5136

Ingtalan.

MEGVÉTELEKRE KERESK egy-két holdas szőlőt természeli ár megjelöléssel. Fuccaró Silvioné Ujmikolaka, Fő-ut 43., Aradmegye. 5132

VARJASSY LAJOS-UTCA 80. számú magánház eladó. 5011

ELADÓ HAZAK: Erzsébet királyné-köruton 2 emeltes modern sarok épület. A vasúthoz közel ház, korcsma és üzletberendezéssel. A Szabadság-térhez közel magánház. Az Andrassy-térhez közel magánház, ezekbe augusztus és szeptemberben beköltözhető. Sarokház 8-900 m²-ől telekkel, 6 lóra istálló, szin, szénanadlós, a Szabadság-térhez közel. SZÖLLŐK Gyorok, Páloson, természeli és felszereléssel. Bettelheim és Fleiszig ügynökség, Attila-tér 2/I., délután 5-7-ig. 5116

BELVÁROSBAN két földszintes két utcára nyíló, ha lakásból álló ház, azonnali eladó. Bővebbet Szabadság-tér 7. sz., I. em. Aradi Általános Takarékpénztár Részvénytársaság. 5145

Ellátás.

VII. REALISTA izr. uriháznál ellátást keres, ahol fiu tanítását is elvállalná. Cim a kiadóban. 5156

Különféle.

FORRAY-UTCA 6. szám alatt nagy műhely és raktár kiadó. 5136

APRÓHÍRDETESEK az Aradi Központi Részvénytársaság felvételnek a Messengers-By-Post. Hím I. Búvártól és Arad-kövi 8. házszám, Zrínyi-utca és a Kossuth-utca papírüzletben.

Jegynélkül kapható tonnis, torna, fűrdő, kert és háziépők gyermekek és felnőttek részére. 9035

Schäfer Miksa, BUDAPEST, 7. Döbrentel-tér 4. szám.

BOCSAV

Vagyis, 50 fős, 6 órára tartó, szombat délután és szombat, tiszta szeszű egyéni és párosított játék.

4 és 8 hentes minden mennyiségben kapható

Friedl Már

Szeged utcában Arad, Szabadság-tér 5. sz.

Vidéki megrendelések önköltségen felszámított ballonban vagy kis hordóban 15 kg.-tól előleg és utánvétel. — Telefon 1006.

Aradi és csanádi egyesített vasutak menetrendje.

Ervényes 1918. évi jun. 1-től.

Aradról Szegedre indul: Személyvonat reggel ... 6.40 Személyvonat délután ... 4.12

Aradról Szegedre érkezik: Személyvonat délután ... 12.00 Személyvonat este ... 9.51

Szegedről Aradra indul: Személyvonat éjjel ... 3.06 Személyvonat délután ... 8.17

Szegedről Aradra érkezik: Személyvonat reggel ... 7.33 Személyvonat este ... 7.51

Aradról Brádra indul: Személyvonat reggel ... 5.40 Személyvonat délután ... 12.48

Aradról Brádra érkezik: Személyvonat délelőtt ... 11.53 Személyvonat este ... 7.46

Brádról Aradra indul: Személyvonat éjjel ... 8.00 Személyvonat délután ... 1.13

Brádról Aradra érkezik: Személyvonat délelőtt ... 10.00 Személyvonat este ... 7.38

Aradról Ujszentannára indul:

Délelőtt ... 2.26 Délután ... 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Délelőtt ... 9.10 Este ... 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

D. e. ... 8.15 Este ... 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

D. e. ... 9.03 Este ... 6.05

Borosjenőről Csormóra indul:

Vegyes vonat délelőtt ... 9.32 Vegyes vonat délután ... 5.32

Csormóról Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel ... 6.32 Vegyes vonat délután ... 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Reggel ... 8.37 Este ... 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Reggel ... 6.10 Délután ... 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Délelőtt ... 9.25 Este ... 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Reggel ... 6.00 Délután ... 4.00

Borosbeséről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt ... 9.00

Menyházáról Borosbesérről indul:

Vegyesvonat délután ... 2.39

Könyvnyomdai tanulóleányok jelfizetéssel felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Opálos. A f. hó 14-én megtartott közgyűlés határozata értelmében 1. számú üzletrészjegy szelvényeinket 5 koronával váltjuk be. Termelési jutalék fejében üzletrészeseknek minden métermázsa beszámított nyersanyag után 25 koronát fizetünk ki. A kifizetés f. hó 22-étől kezdődőleg minden hétfő, kedd, szerdán d. e. 8-12 óra között a szövetkezet helyiségében történik. Opálos 1918. július 16. az igazgatóság.